

slučaju kakvega nesoglasja, naj se prizadejo obrnejo raje na organizacijo, da ona posreduje pri vladi in šolski oblasti. Prenagla kritika čisto le škoduje in po nepotrebnem vznemirja prizadete, ki so že itak v težkem položaju. Pričakujemo na tudi od vlade, da da koroškemu učitelstvu navodil in poročil o položaju in ga ne pusti v negotovosti in nejasnosti.

— **Ogubna gonja zoner učitelstvo.** Pričakovali smo, da bo v Jugoslaviji bolje in se ne bo učiteljski stan izrabljal kot sredstvo v politično agitacijo v volilni borbi. Toda predvorne manire so stopile zonet na dan ker »Slovenec«, »Domoljub« in »Straža« huiskajo po svojih predelih zoner učiteljski stan zgolj iz volilnih namenov, po načinu, ki so ga vajeni iz predvorne dobe. Zloraba učiteljskega stanu v volilni borbi znači kratiti učitelstvu ugled v javnosti in so politiki, stranke in časopisi, ki to delajo, vse obsojdo vredni. Enako obsojamo izrabljanje teh napadov zonet v svoje politično-agitacijske namene z druge strani. Samo na bivšem Kranjskem se je raznasla navada, da se iz vsake učiteljske in šolske zadeve nanpravi politikum iz katerega kujejo politične stranke svoj kapital. To se je razširilo sedaj na Slovenijo. S tem, če izrabljate učiteljski stan v javnosti za agitacijo, mu ne koristite, ampak škodujete le na uledu. Zakaj se pusti druge stanove pri miru in se jim ne jemlje stanovskega ugleda!? **Učitelstvo je na mnogo tudi temu samo krivo, ker je donosilo, da se je ime njegovega stanu plačilo in zlorabilo po časopisu ravno v času volilne borbe. Krivo te, ker ni vedno in dosledno protestiralo na obe strani proti temu, da se izrabljata stanovsko in šolsko vprašanje kot politikum.** Tio takeva nesramnega napada na učiteljski stan je članek v »Domoljubu«, ki ga prinaša pretečen teden pod naslovom »Zadosti nam je!« in se dobesedno glasi: »Delo časa smo molčali iz raznih ozirov. Sedaj ne bomo več. Stvar je tale. Po Sloveniji so v zadnjih dveh letih nakupili po raznih kotih nebroj šolskih razredov. Višji šolski svet nič ne vpraša, ali je dobili prostora ali ne, ali more občina v sedanjem času prevzeti nova bremena ali ne: nobena pretožba nič ne pomaga. Gospod šolski nadzornik Gangl, zaščitnik množice liberalnega učitelstva so tako ukazali in — kmet, jeziki za zobmi! Pa ko bi s temi razredi res kaj dosegli, da bi otroci kaj profitirali. Ne duha ne sluha o kakšni večji izobrazbi. Pač pa so posledice tele: 1. V vsako občino se navali velikanska množica skrajno lenega nečelavnega (malo je izjem) liberalnega učitelstva, ki je k večjemu delavno pri kakšnih sokolskih prireditvah, za dober in redni šolski pouk pa ima to učitelstvo (z nekaterimi častnimi izjemami) toliko smisla kot lažnivi ključek za resnico. 2. Velik del tega učitelstva je vedno na različnih »bolezenskih« in »učnih« in Bog zna kakih dopustih še. Boizen jih seveda ne ovira sodelovati pri vseh sokolskih in liberalnih prireditvah. Pri vsem tem vlečejo polno plačo, poleg tega jim država plačuje namestnike ki tudi semtertja zbolijo in dobijo svoje podnamestnike, s primerno državno plačo. 3. Zato se ne moremo prav nič čuditi, da mora država (oziroma ljudstvo) plačevati na leto za učitelstvo v Sloveniji čez 76 miliji kron (glei državni proračun za leto 1920/21), medtem ko plačuje za poljedelstvo le 20 milijonov kron in za boročastie (duhovnike in župne učitarne) 3 milijone in pol kren.«

— **Nanadi na višjega šolskega nadzornika Gangla.** »Slovenec« in »Domoljub« se zavajata z vso silo v višjega šolskega nadzornika Gangla, ker ne zavira razvoja šolstva, ampak ustreže želji ljudstva, kjer isto to izrazi da razširi šolo. To ne diši mračništvu in klerikalizmu, zato ga liuto napada. Že pred časom je prinesel »Slovenec« vest, da višji šolski svet ne vpraša »ljudstva« (reci faimoštrovi!) pri razširjenju šol, a ker se je tedaj »Slovenec« tendenciozno laž od strani predsedstva višjega šolskega sveta nenoparavilno ignoriralo, je dobil sedaj še večjo koračilo »Domoljub«, ki poleg po šolski upravi udriha tudi na učitelstvo. Učitelstvo se bo že znalo samo braniti in vedlo na pravi način in na pravem mestu reagirati na nesramne napade. Prepričani smo, da se ni niti en slučaj razširjenja izvrši brez zakonite podlage in se ni dovoljevalo dopustov proti nrednomu, zato se tembolj čudimo predsedstvu višjega šolskega sveta, da če že ne brani svojega uradništva, da bi vsaj varovalo avtoriteto šolske uprave in uradno poslalo nonparek kar store v enakih slučajih vsi uradi in njih predstoiniki. Samo višji šolski svet donosti, da se razširja neresnične vesti o šolski pravi.

— **Draginjske doklade omoženih učiteljic.** Prejeli smo in priobčujemo: Se dobro se spomi-

njam, s kako velikim navdušenjem sem se vozila na učiteljski kongres v Beograd! Koliko svetlih nam je navdajalo, koliko naklepev zorelo! Kako drugačno pa je bilo moje duševno razpoloženje, ko sem čitela zadnji Uradni list in zadnjo Tovariševo številko. — Tako tedaj, kot omožena učiteljica, ki služi 23 let, naj za 200 K manj dobim, kakor pa maturantka, ki je šele začela službovati. Tako hočejo plačati mene, ki sem delala in žrtvovala celo svojo mladost za domovino! Ali sam postala naenkrat manjvredna, inferiorna moč? Zakaj so videli samo zakonske žene! Poznam tri sestre s skupnim gospodarstvom, vse v državni službi. Vse tri dobre polne draginjske doklade. — V nekem lepem mestu v Sloveniji službuje mnogo hčerki tamkajšnjih višjih uradnikov. Te nežne gospice imajo mnogo dopustov, po pol leta in še več. Ako se jim podeli višji razred, protestirajo in obremenjeni nadučitelj mora zapustiti nižji razred in se preseliti v višjega, da se fina gospodična čuva, ker je njen papa visok gospod. Take gospice stanujejo pri starših, imajo hrano zastoj in službujejo le, da si nabavijo elegantne toalete. Mislite, da je pri nas tako? Naša plača gre navadno za boljše vzgojo otrok. Ali si pa morda kdo domišlja, da je mogče sinu visokošolcu študirati s prispevkom 3 dinarjev na dan, kot znaša vzgojevalnina? Službena pragmatika, kje si? Nečemo miloščin v obliki draginjskih doklad, dajte nam plačo, da pošten človek dobi za pošteno delo plačilo. Zakonski pari na plan! Ali boste trpeli take krivice? Skličite vendar zborovanje prizadetih, slično onemu, kakor smo ga imeli l. 1918, v Gradcu. Postavili smo se po robu in imeli uspehe. Tudi sedaj nečemo trpeti krivice! Tovarišicam pa, ki so »ledig in freis«, ključem: »Bodite pametne! Ko Vas luna trka in ste zaljubljeni, nikar se ne možite: Uživajte ljubezen, saj država skrbi za Vas, a ne možite se! Moja zakonska sreča me stane 1000 K na mesec. Celo življenje mi je bila vodilna zvezda čisto, neoporečno življenje, — zdaj vikam, da tega ni treba. Saj se država podpira nemernu življenje! Sicer se to dogaja v časih, ko se sleparji vozijo elegantno v avtomobilih, a pošteni ljudi gazijo blato v raztrganih črevljih. Godi se v času, ko se masti tiho tapstvo, verižništvo in oduševstvo pri šibeh mizah, a gladen hodi pošteni človek na delo! — Na plan tedaj za našo pravico!

M. G.

— **Užaljeni dr. Velikonja.** Vladni koncipist dr. Velikonja, ki ga je poverjenišvo za prosveto odredilo v višji šolski svet, da pomaga imenovati »avtonomne« nadzornike, toži uredništvo »Učiteljskega Tovarisa«, ker ga je imenovalo v članku »Muhe enodnevne« — klerikalnim petelinom. — Potek razprave je popolnoma odvilen od osebnega tolačenja sodnika, če smatra besedo petelin za psovko. Pristranosti imenovanja nadzornikov pa ne izbriše tudi ta tožba.

— **Učiteljem Korošcem in Primorcem,** ki se nahajajo še na Koroškem, daje informacije o našem bodočem postopanju naše nastanitve učitelj Vinko Möderndorfer v Dravogradu.

— **Obsojeni obrekovalci.** Na tožbo zastopnikov naprednega učitelstva Engelberta Gangla, L. Jelenc in J. Dimnika sta bila na razpravi pred ljubljanskim okrajnim sodiščem obsojena klerikalna lista »Slovenec« in »Slovenski Učitelj« zaradi sramotljivih napadov na napredno učitelstvo zlasti na na zgoraj imenovane zastopnike. Seveda sta se tožena urednika izgovarjala da »nista nič brala«. Obsojena sta bila zaradi zanemaranja uredni dolžnosti Miha Mojskerc na 400 K ali 40 dni zavora in učitelj Labernik na 100 K ali 10 dni zavora.

— **Poziv!** Vsi učitelji (vse učiteljice), ki so rojeni (rojene) na Koroškem, oziroma tja pristoini (pristoine) in ki so do glasovanja službovali (službovale) na ljudskih in meščanskih šolah plebiscitnega ozemlja, katero je spadalo pod časno upravo deželne vlade za Slovenijo v Ljubljani, bodisi da jih je na te šole imenovala prejšnja avstrijska šolska oblast, ali višji šolski svet v Ljubljani, se pozivljajo, da naj se takoj povrnejo na Koroško, in sicer ali na svoje zadnje službeno mesto. Če te to še moreče, ali na drugam na Koroško, kjer naj čakaio sprejema v avstrijsko šolsko službo na omenjenem ozemlju. V to svrhu jim je takoj vložiti prošnje za ta sprjem pri pristoinih okrajnih šolskih nadzornikih in sicer: za sodniški okraj Borovlje: pri Josipu Juvanu pri okr. glavarstvu v Celovcu; za rožeški sodniški okraj pri nadzorniku Hugo Moro v Belaku; za velikovski politični okraj: pri nadzorniku Josipu Socheriu v Velikavcu; za ljudsko šolo v Labudu: pri nadzorniku Rudolfu Lacknerju v Wolfbergu. — A tudi drugim učiteljem (učiteljicam) ki so služili (služile) na gori označenem ozemlju se priporoča, da prosijo za sprejem v ljudskošolsko službo na tem ozemlju. Poverjenik: Dr. Verstovšek.

— **Novolimenovani črnomaljski okrajni šolski nadzornik K. Barle** se je zaradi boleznj odpovedal nadzorništvu.

— **Plače vseučiliških profesorjev.** Ministrski svet je podpisal odlok s katerim

se zenačilo plače in doklade vseučiliških profesorjev in profesorjev višjih strokovnih šol v Ljubljani in Zagrebu s plačami beograjskega vseučilišča. Ta odlok velja od 1. oktobra dalje.

— **Težko je obolel** tov. Ivan Glinšek, nadučitelj in gerent v Roguški Slatini. Vrlemu tovarišu želimo skorajšnjega zdravlja!

Članarina in darila za učiteljski konvikt: Našemu pozivu »Teden darovanja za učiteljski konvikt« z ozirom na povišanje plač so se odzvali: Rus Vilibald, okrajni šolski nadzornik, 20 kron; Završnik Stanko, 20 K; Završnik Alfonz, 20 K; Sepaher Anton 10 K; Rojina Vladimir 10 kron; Bradaška Albina, 20 K; vsi iz Kranja. — Rapč Andrej, okrajni šolski nadzornik, 20 K; Rapč Stane, 10 K; oba s III. m. šole. — Lunaček Aleksander, 10 K; Brezovar Matija, 10 K; Brolih Manja, 10 K; Hvala Karmen, 10 K; Kromar Karolina, 10 K; vsi iz St. Ruperta. — Janko Baraga, 25 K; Bulovec Alojzij, 25 K; Kokalj Janko, 25 K; Zupančič Franc, 20 K; Debeljak Zmago, 30 K; Rabič Alojzij, 20 K; Kren Antonija, 20 K; Markizet Marija, 20 K; vsi s Koroške Bele. — Orožen Janko, 10 K; Novak Alojzij, 10 K; Jeras Josip, 10 K; Lenarčič Janko, 10 K; Pečjak Rudolf, 10 K; Dragan Anton, 10 K; Brgles Avguštin, 10 K; Jelenc Luka, 10 K; vsi s I. meščanske šole v Ljubljani. — Perko Lovrenc, 10 K; Rus Marija, 10 K; Gostič Florijan, 10 K; vsi iz Poljan nad Škofjo Loko. — Josip in Katarina Kobal iz Grabovega, 20 K. — Anton Pavčič iz Kostanjevice, 10 K. — Fran Flerč, 10 K; Mira Kranjc, 10 kron; Fran Klavara 10 K; Mira Lehmann 10 kron; vsi iz Kranjske gore. — Čepon, 40 K; Tratar, 20 K; Škulj Andrej, 20 K; Petje, 20 K; Milekš, 20 K; Fegic, 40 K; Mlakar, 20 K; Držaj, 10 kron; vsi z II. m. deške ljudske šole. — Peter in Mina Jankovič, 20 K; Balbina Wittenbachova, 10 K; Vjoko in Tilka Požar, 20 K; Ivanka Strelova, 10 K; Julijan Sinigoi, 10 K; Ana Smolnikarjeva, 10 K; Marica Špesova, 10 K; vsi iz Vojnika. — Učitelstvo iz Poljan nad Škofjo Loko, 30 K; (preostanek vožnje na učit. zborovanju v Kranju.) — Franja Tavčarjeva s Krškega, 20 kron. — Golež Fran, 17 K 94 v; Senčar Minka, 13 K 60 v; Golež Roza, 8 K 46 v; vsi iz Stranice pri Konjicah. — Konrad Barle, 25 K; Leopold Morela, 15 K; Amalija Vardjan, 10 K; Marija Zakrajšek, 10 K; Jožica Gregorč, 10 K; Viljem Menard, 10 K; Joško Zalar, 10 K; Ivan Golob, 10 K; Berta Uršič, 10 K; Marija Zorec, 10 K; Anda Bevk, 10 K; Vladimir Rustja, 5 K; Lorica Rustja, 5 K; vsi iz Metlike. — Arh Marija, 10 K; Ekel Gizela, 10 K; Ivanetič Ada, 10 K; Mikolič Zefa, 10 K; Zure Pavla, 10 K; Clarica Marija, 10 K; vse na dekliški ljudski šoli v Novem mestu. — Učitelstvo črnomeljske šole, 90 K. — Zbornik Janko, 50 K; Antončič M., 10 K; Hladek M., 10 K; Črne Pavla, 10 K; Dietz Pavla, 10 K; Papler G., 10 K; Petrič M., 10 K; Sturm K., 10 kron; Miklavčič A., 10 K; Smole D., 10 K; vsi iz Borovnice. — Gomi Marta, 10 K; Jančič Ivan, 10 K; Hočevnar Julija, 10 K; Kajnih Valentin, 10 K; Kaukler Valentin, 10 K; Luknar Marijana, 10 K; Mahnič Adela, 20 K; Martinc Marija, 10 K; Mervic Dora, 10 K; Ramšek Fran, 10 K; Randl Roza, 10 K; Stritar Albin, 10 K; Šerona Vinko, 10 K; Žolnir Ivan, 10 K; vsi na narodni šoli, Ptuj — okolica. — Josip Ažman, 20 K; Ana Schifferer - Čop, 20 K; Marija Legat - Jeglič, 10 kron; vsi z Breznice pri Zirovnici. — Franica in Ivan Bezeljak, 40 K; oba iz Žalce. — Ivana Schneider, 10 K; Minka Sever, 10 K; Leopold Čulka, 10 K; vsi iz Cezanjevcev pri Ljutomeru. — Miloš Grmovšek, okr. šolski nadzornik v Slovenjgradcu, 20 K. — Bernard Andoljšek, 10 K; M. Ažmanova, 10 K; H. Breindl, 10 K; M. Kalinova, 10 K; vsi iz Litje. — Rataj St. iz Razborja, 10 K. — Učitelstvo v Mengšu namesto venca na krsto Vile Leve - Šorn in sicer: Peter Sirc, 21 K; R. Božič, 21 K; Emilija Gerkman, 21 K; Gizela Ušenčnik, 21 K; Stefanija Levec, 21 K; Janko Likar, 20 K; Fran Marolt, 10 K; oba s IV. m. deške ljudske šole. — Jakob Dimnik, 50 K; Pavel Plesničar, 50 K; Slavoj Bolhar, 30 K; Janika Prosenčeva, 20 K; Duro Ivan Lesica, 20 kron; Juraj Režek, 10 K; Milka Rapetova, 10 K; Škrinjar Alojzij, 10 K; Galč Fran, 10 K; Grum Fran, 10 K; Sadar Vendein, 10 K; Petrovec Ciril, 10 K; Trobej Matija, 10 K; Repovž Miroslav, 6 K; Josip Ambrožič, 5 K; vsi s I. mestne deške ljudske šole. — Uspeh darovanja — 2081 K. — Darovanje se bo nadaljevalo do 8. decembra t. l. Prav lepo vabimo vse učitelstvo, ki se zaveda dolžnosti napram učiteljskim sirotam, da vsak in vsaka položi svoj dar na žrtvenik učiteljskega konvikta. — Jakob Dimnik, blagajnik.

Književnost in umetnost.

Vse pod tem zaglavjem navedene knjige, muzikalije, tiskovine itd. prodaja in sprejema zanje naročnino knjigarna »Učiteljske tiskarne v Ljubljani«, Frančiškanska ulica št. 6.

Mladinsko slovo, izšla je krasna mladinska knjiga, drugi del »Českých pravljíc« Božene Němcove. — Knjigo je priredil dr. Ljudevit Pivko že leta 1914 in jo podaril Sokolu v Mariboru, ki jo je izdal sedaj kot 9 zvezek svoje knjižnice. — Mladina bo s slastjo čitala krasne pravljice, ki so pisane v vzorno lepem jeziku, kakor prvi del, ki je izšel leta 1912. — Knjiga se dobiva pri Sokolu v Mariboru (pri g. Franu Majerju, tr-

govcu, Glavni trg), vezan izvod 12 K, broširan 10 K (po pošti samo po povzetju). — Knjigo toplo priporočamo vsem, ki hočejo mladim čitateljem pripraviti veliko veselje, zlasti pa šolskim in ljudskim knjižnicam.

Podkovstvo. Pouk kovačem in konjerejcem. Sestavil živinozdravnik Lovro Tepina, vodja drž. podkovske šole v Ljubljani. — V zalogi Jugoslovanske knjigarnne je izšla knjiga gorenjega naslova. Cena ji je 45 K.

ZA REZERVNI SKLAD UJU. — POVERJENIŠTVO LJUBLJANA.

Prostovoljni organizacijski davek. (Sklp upravnega odbora Zaveze z dne 27. decembra 1918.)

LXIII. izkaz.

Po 420 K: Učitelstvo v Metliki. Darovali so: Barle Konrad 75 K, Morela Leopold 45 K, Amalija Vardjanova, Mar. Zakrajškova, Jožica Gregorčeva, Menard Viljem, Zalar Joško, Golob Iv., Anda Bevkova, Berta Uršičeva in Marija Zornova — po 30 K ter Rustja Vladimir in Lorica Rustjeva po 15 K. — Po 121 K: Učitelstvo mešč. šole — Tržič. — Po 103 K: Učitelstvo v Kranju. Prispevali so: Rus Vilibald 20 K, Završnik Stanko 30 K, Završnik Alfonz 20 K, Mahkota Anton, Sepaher Anton in Rojina Vladimir po 10 K. Preostanek »golaža« v Dupljah 3 K. — Po 90 K: Vodstvo ljudske šole — Vojnik. Prispevali so po 10 K: Peter in Mira Jankovič, Balbina Wittenbachova, Vinko in Tilka Požar, Ivanka Strelova, Sinigoi Julijan, Ana Smolnikarjeva in Marica Špesova. — Po 80 K: Učitelstvo v Kranjski gori. Tovariško so se odzvali ter darovali po 20 K: Flerč Fran, Mira Kranjc — Černetova, Klavara Franjo in Mira Lehmannova. — Po 80 K: Šolsko vodstvo Rače. Poslali so po 20 K: Panjšek Ivan, Franja Bizjakova, Manica Vokačeva in Marica Panjškova. — Po 80 K: Ljudmila Janežičeva — Ptnj. Prispevali sta po 30 K: Marija Voršičeva in Alojzija Kocmutova, pošiljateljica pa je priložila 20 K. Po 60 K: Ravateljstvo mešč. šole v Krškem. Prispevali so: dr. Romih, Zavri, Vutkovič, Mikulič, Zabkar in Pink. Po 50 K: Učitelstvo — Hoče pri Mariboru. Po 40 K: Anton in Antonija Germek — Krašnja; Rapč Andrej — Ljubljana; Ivanka Prosenčeva — Ljubljana. Po 30 K: Bolhar Alojzij — Ljubljana. Po 20 K: Skrbnišek Nace — Planica — Fram; Skrbnišek Vladko — Jarenina; Plesničar Pavel, Rapč Stanko, Rapč Milka, Repovž Friderik — Ljubljana; Helena Franketova — Brezje pri Dobrovi; Hitl Matija — Dob. Šmajdek Ivan — Krtna; Luznar Fr. — Primskovo pri Kranju; Dora Heinricherjeva — Trboje; Marija Tavčarjeva — Krško. Po 10 K: Rataj St. — Razborje; Marolt Fr. — Ljubljana; Vuga Ivan — Komenda; Ana Maličeva — Primskovo; Gmus Anton — Dol pri Hrastrniku; Hermina Ljudrova — Hrastrnik. Po 6 K: Lapajne Josip — Cerklje. Preostanek nekega plačila, Po 5 K: Alojzija Skrbniškova — Planica-Fram. — Današnji izkaz 1545 K. Prej izkazanih 23.668 K. Skupaj 25.213 K.

Ivan Petrič,

Ljubljana. XII., Gasilska cesta št. 172.

Izdajatelji in odgovorni urednik:
Franc Štrukelj.
Last in založba UJU. — poverjenišva
Ljubljana.
Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Traži se mlada, simpatična učiteljica Slovenka

kao odgojiteljica k dvoje djece od 8 i 7 godina. Nastup odmah. Prepis svjedočbe, sliku i ponudu molim upravititi na

Katarina pl. Reiner,
Teharje 31, pošta Štore.

„Efesin“

črnilni ekstrakt
tovarna FRANC SCHÜLLER,
Amstetten pravkar dospel. —
Cena za 1 kg za 40 litrov 1a
črnila 308 kron — franko.

Predvojna kakovost.
Rudolf Cotič,
Vrhnika.